

Lovforslag nr. L 211. Fremsat den 19. februar 1987 af Leif Hermann (SF), Agerschou (SF), Tommy Dinesen (SF), Birthe Hansen (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om kommunernes styrelse

(Ophævelse af påtalebestemmelse)

§ 1

ges følgende ændring:

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 313 af 20. juni 1984, foreta-

I § 61 c ophæves *stk. 2*.
Stk. 3 bliver herefter *stk. 2*.

Bemærkninger til lovforslaget

Den kommunale styrelseslovs § 61 c kom ind i loven i 1984 som følge af arbejdet i udvalget om ansvarsplacering i kommunestyret (se betænkning nr. 996/1983 om ansvarsplacering og reaktionsmuligheder i kommunestyret). I bestemmelsen indføjedes en regel om, at tiltalerejsning var betinget af tilsynsrådets samtykke. Denne helt enestående blokeringsmulighed i anklagemyndighedens arbejde ønskes nu fjernet, da bestemmelsens brug indtil nu klart har dokumenteret, at strafansvar for kommunalbestyrelsesmedlemmer med den gældende formulering er indholdsløst. Dette illustreres af de nedenfor anførte eksempler.

Eksempel 1:

Trehøje Kommune i Ringkøbing Amt er som så mange andre kommuner i det vestjyske præget af driftighed og modvilje mod bureaukrati og centralstyring. Undertiden går de dog lidt over stregen for at bruge en almindelig underdrivelse fra de kanter.

Problemet i Trehøje var, at en fabrikant af tekstiler havde brug for en fabriksgrund. Han var blevet træt af hjemmesyeriet og ville nu have samlet medarbejderne i en fabrik, der skulle ligge i Tæbring, et mindre bysamfund i kommunen.

På de kanter klarer man indledningsvis den slags ved en opringning til borgmesteren, hvis velvilje overfor lokale erhvervsinitiativer ikke hæmmes af smålig hensyntagen til almindelige forvaltningsprincipper om skriftlighed, tilladelser fra andre myndigheder etc.

Borgmesteren giver en mundtlig byggetilladelse til den driftige mand i et område, der ikke er beregnet til fabriksbyggeri. Den slags områder har man ganske vist i kommunen, men når nu fabrikanten så gerne vil have fabrikken liggende i Tæbring, hvorfor så ikke føje ham? Den sag klares nok. Problemet, der lidt senere dukker op, er, at Tæbring er landzone, og byggeri i landzone kræver også tilladelse fra Amdsrådet. Telefonen kommer i sving igen, men amtdsrådet er nu ikke bare til sinds at give tilladelse uden videre. Trafikalt er det nem-

lig helt i skoven at placere en fabrik på det så hedt eftertragtede stykke jord.

Fabrikanten er glad og fro gået i gang med sin fabrik, og byggeriet standses først i fogedretten. Kommunen har nemlig ganske praktisk overset den lille detalje, at zonetilladelser ikke kan udnyttes før efter 4 ugers forløb. Dem kan man nemlig klage over, og det har jo ikke megen mening, hvis tilladelsen er udnyttet inden udløbet af klagefristen. Men zonetilladelsen kom endelig på plads fra det modvillige Amdsråd.

I mellemtiden er politi og statsadvokat begyndt at interessere sig for sagen. I iveren efter at være »praktiske grise« har borgmesteren og økonomiudvalget forset sig med hensyn til en bestemmelse i den kommunale styrelseslov. Det er nemlig grov pligttilsidesættelse at give lov til et byggeri, der mangler en zonetilladelse. Ja, kommunen skal faktisk skride ind og få det standset omgående. Sådan har retsstillingen været siden 1984, da Folketinget på baggrund af sagerne om Krik Vig og Holte Midtpunkt vedtog, at pligtforsømmelse fra en kommunalbestyrelse, et udvalg eller et medlem kan afstedkomme straf i form af bøder. Nu ville Folketinget ikke mere stå model til, at de myndigheder, der skulle føre tilsyn med overholdelse af lovgivningen, ikke engang kunne overholde den selv.

Det blev vedtaget, men for at gøre det hele lidt mere betryggende for de mange kommunalbestyrelsesmedlemmer, der teoretisk kunne komme i farezonen, vedtog man, at tiltale kun kunne komme på tale, hvis tilsynsrådet ville gå med til det.

Tilsynsrådet er et statsligt organ med den lokale amtmænd i spidsen plus 4 amtdsrådsmedlemmer. Statsadvokaten spurgte så, som han skulle, hvad Tilsynsrådet mente. Det fandt det skete yderst kritisabelt, men da sagen nu var godt et år gammel, måtte menneskelige hensyn til de praktiske økonomiudvalgsmedlemmer i Trehøje tale imod, at der blev rejst tiltale. Og derved blev det. Statsadvokaten kunne ikke komme videre. Ja, han syntes endog, at han måtte opgive sagen mod fabrikanten, når nu de menneskelige hensyn til myndighederne i kommunen lod nåde gå for ret.

Denne opbyggelige sag viser, hvordan Folketinget kan blive snydt, så det brager. Indenrigsministerens begrundelse for at give tilsynsrådet veto var at undgå politiske chikanerier samt grundløse og tvivlsomme sager mod kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Det er vist første gang, en statsadvokats handle-måde kan henføres under disse betegnelser. SF advarede mod bestemmelsen dengang, den blev behandlet i Folketinget. Vi stillede ændringsforslag om, at tilsynsrådets afgørelse dog i det mindste skulle kunne forelægges Indenrigsministeriet. Men nej. Bestemmelsen skulle åbenbart være illusorisk, et bluff-nummer til sløring af de kommunale »julelege«, der finder sted i kanten af bygge- og miljølovgivningen.

Eksempel 2:

Herning er en driftig by i det vestjyske. Det ved alle, også virksomhedsejere, der har ondt i miljøproblemerne. En sådan virksomhed er Herning Galvanisering i Fasterholt. Galvaniseringsfolkene har igennem årene taget let på miljøforholdene. Således påtalt i 1978, 1979, 1982, 1983, 1984 og 1985 overskridelser af de givne vilkår for spildevandsudledninger. Om Herning Kommunes myndighedsudøvelse på dette felt har Miljøstyrelsen følgende bemærkninger:

1. »Herning Kommune har år efter år – på en helt mekanisk måde – »påtalt« overskridelser i de fundne værdier. Alligevel er overskridelserne fortsat år efter år.

Det er naturligvis tilsynsmyndighedens opgave at gribe til sådanne forholdsregler, at virksomheden overholder kravværdierne. For at klargøre dette indsættes med virkning fra 1. august 1984 § 50 a i miljøbeskyttelsesloven, som forpligter tilsynsmyndigheden til at bringe ulovlige forhold til ophør.

2. Det er uheldigt, at kommunen ikke ved sit tilsyn har kontrolleret det, som der var stillet krav om – nemlig kvaliteten af virksomhedens proces-spildevand. Kommunen burde her i højere grad have interesseret sig for virksomhedens egenkontrol. Hvis kommunen på et tidligere tidspunkt havde sat sig ordentligt ind i sagen, ville man også have opdaget, at denne virksomhed har en betydelig forurening med zink fra diffuse kilder.

3. Det er meget uheldigt, at kommunen i 1984

opgiver enhver kontrol, fordi der ikke løber vand gennem en udpeget prøveudtagningsbrønd. Det burde straks have fået kommunen til at overveje, hvordan man så kunne føre en passende kontrol med virksomheden.

4. Det anføres i politianmeldelsen, at der i tilsynsforløbet kun er analyseret én gang for tungmetaller, og at de øvrige parametre (pH, mineralolie og temperatur) ikke er kontrolleret. Herning Kommune har ikke bestridt denne fremstilling. Det er naturligvis kommunens opgave at føre tilsyn med alle parametre, som kommunen har fundet anledning til at indsætte i afledningstilladelsen.

Den fejl, som er nævnt under 1. er en afvigelse fra miljøbeskyttelseslovens § 50 a, og de fejl, som nævnes under 2.-4. er afvigelser fra lovens § 49 (om kommunens pligt til at føre tilsyn med vilkår i tilladelser).«

Citatet er fra skrivelse af 11. december 1986 fra Tilsynsrådet for Ringkøbing Amt til en klager.

Der synes ifølge Miljøstyrelsen at være sket visse fremskridt i sagen i 1985-86, men Miljøstyrelsen kan ikke af sagens akter se, om forholdene nu er bragt i orden.

Miljøstyrelsen har i sin udtalelse anført følgende konklusion:

»Herning Kommunes tilsyn med Herning Galvanisering har været meget kritisabel.«

Som det fremgår, har nogen anmeldt denne slendrian til politiet, men det hjalp ikke noget, fordi Tilsynsrådet for Ringkøbing Amt den 11. december 1986 udtalte:

»Henset til de fremkomne oplysninger og til Miljøstyrelsens udtalelse i sagen finder Tilsynsrådet ikke tilstrækkeligt grundlag for at bringe styrelseslovens § 61 c i anvendelse, og Tilsynsrådet vil derfor ikke begære tiltale rejst efter den nævnte bestemmelse mod noget medlem af Herning Byråd.«

Dermed er den i 1984 vedtagne regel i den kommunale styrelseslovs § 61 c komplet værdiløs både som forebyggende indsats og som konkret sanktion. Det foreslås derfor, at tilsynsrådets veto udgår af loven. Dermed er tilsynsrådet ikke ude af billedet, idet rådet må forventes at skulle udtale sig som sagkyndig i forbindelse med politimesterens sagsbehandling, når der er indgivet en anmeldelse. Men tilsynsrådets muligheder for at blokere sagen fjernes i hvert fald formelt.